

Comparison of exclusive breastfeeding rate at six months postpartum between hospital personnel and general women

Pawin Puapornpong¹, Kasem Raungrongmorakot¹, Suttha Hamontri¹,

Sukwadee Ketsuwan², Sinutchanan Wongin²

¹ Department of Obstetrics & Gynecology, Faculty of Medicine, Srinakharinwirot University

² Obstetric & Gynecology nursing department, HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn Medical Center

Abstract

The aim of this study was to compare the rate of exclusive 6-month breastfeeding between hospital personnel of HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn medical center and general women. The subjects were 1,456 women who delivered at HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn medical center in Nakhon Nayok province since 2009 to 2010. There were 112 hospital personnel of HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn medical center, 1,332 general women and 12 other hospital personnel or community health service personnel. The data of exclusive breastfeeding was collected by telephone six months post delivery. The percentage of exclusive 6-month breastfeeding by hospital personnel was 30.4. The percentage of exclusive 6-month breastfeeding by general women was 7.2. Relative risk of exclusive 6-month breastfeeding in hospital personnel when compared to general women was 5.6 and 95% confidence interval was from 3.5 to 8.8 and had statistical significance. Hospital personnel's exclusive 6-month breastfeeding rate was higher than general postpartum women because it might be from supportive breastfeeding atmosphere, environment and hospital policy.

Keywords: exclusive 6-month breastfeeding, hospital personnel, general women

Corresponding author:

Pawin Puapornpong

Department of Obstetrics & Gynecology,

Faculty of Medicine, Srinakharinwirot University

62 Moo 7 Ongkharak, Nakhon Nayok, 26120, Thailand

E-mail: pawinppp@yahoo.com

■ บทนำ

นมแม่เป็นมาตรฐานสำหรับการเลี้ยงทารก ในประเทศไทยมีการรณรงค์ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เริ่มตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) และต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยในปี พ.ศ. 2547 กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศนโยบาย แนะนำให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย 6 เดือน และตั้งเป้าหมายไว้ว่า เมื่อสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2549) ทารกควรได้รับนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน อย่างน้อยร้อยละ 30 อย่างไรก็ตาม การติดตามผลการดำเนินการเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่พบว่า การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย 4 เดือนที่ผ่านมามีตั้งแต่ปี 2536-2544 พบเพียงร้อยละ 1.0-16.3¹ ซึ่งอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำและไม่บรรลุเป้าหมาย โดยปัจจัยที่มีผลต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ได้แก่ ความรู้ของมารดาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่^{2,3} อาชีพของมารดา⁴ การทำงานของมารดา⁵ ความเจ็บป่วย ภาวะผิดปกติหรืออาการแทรกซ้อนของมารดาและทารก ขณะอยู่ในโรงพยาบาลและที่บ้าน^{6,7} ปัญหาน้ำนมไหลน้อยหรือไม่ไหล⁸ ปัญหาหัวนมสั้นและหัวนมบอด ระยะเวลาที่ตั้งใจจะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดา⁹ ทศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่¹⁰ การได้รับการสนับสนุนจากสามี^{11,12} การให้ลูกสัมผัสและดูดนมแม่ในช่วงแรกของชีวิต^{13,14} การปฏิบัติตามบันได 10 ขั้นสู่ความสำเร็จของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่มารดาได้รับคำแนะนำจากสถานบริการ^{15,16} การได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่และการมีกลุ่มช่วยเหลือแม่ในหมู่บ้าน¹⁷ เวลาที่เหมาะสมในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว คือ อย่างน้อยหกเดือน¹⁸ บุคลากรทางการแพทย์จึงต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ทารกและมารดาได้ประโยชน์สูงสุดจากการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

อาชีพของมารดาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นบุคลากรในโรงพยาบาลที่จะเป็นแบบอย่าง คอยแนะนำและช่วยเหลือสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในกลุ่มของบุคลากรในโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีโดยเปรียบเทียบกับสตรีหลังคลอดทั่วไป

■ วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อยหกเดือนของบุคลากรในโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีและสตรีทั่วไป

■ การศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบไปข้างหน้า (cohort study) โดยทำการศึกษาในมารดาที่คลอดบุตรที่โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 จนถึง 2553 เกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ มารดาที่คลอดบุตรทางช่องคลอด ไม่มีภาวะแทรกซ้อนระหว่างที่ตั้งครรภ์และหลังคลอด ทารกที่คลอดไม่มีภาวะแทรกซ้อน และน้ำหนักตั้งแต่ 2,500 กรัมขึ้นไป บุคลากรของโรงพยาบาลหมายถึง บุคลากรของโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทั้งที่เป็นข้าราชการและพนักงานของรัฐ เกณฑ์ในการคัดออก ได้แก่ อาชีพของมารดาเป็นบุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาลอื่นหรือสถานอื่นนามัย ลักษณะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่แบ่งเป็น การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว (exclusive breastfeeding) คือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดยไม่มีการให้สารอาหารอื่น นอกจากวิตามินและยา การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (breastfeeding) คือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นหลักแต่มีการให้น้ำ นมผสมหรืออาหารเสริมอย่างอื่นร่วมด้วย การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร่วมกับนมผสมและอาหารเสริม (complementary feeding) คือการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่พร้อมกับการให้นมผสมหรืออาหารเสริมร่วมกัน¹⁹ ติดตามการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดยการโทรศัพท์สอบถาม ข้อมูลการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่หกเดือนหลังคลอดบุตร เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และอาชีพของผู้คลอดที่เป็นบุคลากรของโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และบุคคลทั่วไปนำมาวิเคราะห์ผล โดยใช้ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test, Chi square, Odds ratio และ 95% confidence interval

■ ผลการศึกษา

จากการเก็บข้อมูลสตรีหลังคลอดที่คลอดทางช่องคลอดที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนของมารดาและทารก ตั้งแต่ พ.ศ. 2552 ถึง พ.ศ. 2553 จำนวนทั้งสิ้น 1,456 ราย ในกลุ่มนี้มีบุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาลอื่น และสถานอนามัย 12 ราย ตัดออกเหลือ 1,444 ราย เป็นบุคลากรของโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 112 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มสาขาที่ให้บริการทางการแพทย์ 59 ราย ได้แก่ พยาบาล วิชาชีพ 35 ราย และผู้ช่วยพยาบาล 24 ราย กลุ่มสายสนับสนุน 53 ราย ได้แก่ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 16 ราย ผู้ปฏิบัติงานบริหาร 19 ราย พนักงานวิชาชีพ 12 ราย พนักงานทำความสะอาด 6 ราย และสตรีหลังคลอดทั่วไป 1,332 ราย ข้อมูลพื้นฐานของมารดาที่เป็นบุคลากรอายุเฉลี่ย 28.07 ± 2.91 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าร้อยละ 77.7 และเป็นครรภ์แรกร้อยละ 76.8 ในส่วนมารดาที่เป็นสตรีทั่วไปมีอายุเฉลี่ย 27.55 ± 4.68 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าร้อยละ 64.7 และเป็นครรภ์แรกร้อยละ 74.9 ข้อมูลแสดงในตารางที่ 1

เมื่อติดตามสอบถามลักษณะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ขณะหกเดือนหลังคลอดในกลุ่มบุคลากรสามารถติดตามได้ครบทั้ง 112 ราย แต่ในกลุ่มสตรีทั่วไปติดตามไม่ได้ 102 ราย ติดตามได้ 1,230 ราย การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวน้อยกว่าหกเดือนในบุคลากรของโรงพยาบาลพบร้อยละ 30.4 เลี้ยงลูกด้วยนมแม่พบร้อยละ 28.6 เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร่วมกับนมผสมหรืออาหารเสริมพบร้อยละ 41.0 การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวน้อยกว่าหกเดือนในสตรีทั่วไปพบร้อยละ 7.2 เลี้ยงลูกด้วยนมแม่พบร้อยละ 36.3 เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร่วมกับนมผสมหรืออาหารเสริมพบร้อยละ 56.5 ข้อมูลแสดงดังตารางที่ 2 โดยเมื่อคิดอัตราส่วนความเสี่ยงสัมพัทธ์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวน้อยกว่าหกเดือนในกลุ่มบุคลากรของโรงพยาบาลเทียบกับสตรีทั่วไปพบว่าเท่ากับ 5.6 โดยมีช่วงร้อยละ 95 ของความเชื่อมั่น (95% confidence interval) เท่ากับ 3.5 ถึง 8.8 และมีนัยสำคัญทางสถิติค่า $p < 0.01$

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้คลอดที่เป็นบุคลากรของโรงพยาบาลและสตรีทั่วไป

ข้อมูลพื้นฐาน	บุคลากรของโรงพยาบาล	สตรีทั่วไป	ค่านัยสำคัญทางสถิติ
ค่าเฉลี่ยอายุ (ปี)	28.07 ± 2.91	27.55 ± 4.68	$p=0.229$
การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า (ร้อยละ)	77.7	64.7	$p=0.002$
ลำดับครรภ์ที่เป็นครรภ์แรก (ร้อยละ)	76.8	74.9	$p=0.657$

ตารางที่ 2 ลักษณะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระยหกเดือนหลังคลอด

ประเภทของมารดา	เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว	เลี้ยงลูกด้วยนมแม่	เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร่วมกับนมผสมหรืออาหารเสริม
บุคลากรของโรงพยาบาล (ร้อยละ)	30.4	28.6	41.0
สตรีทั่วไป (ร้อยละ)	7.2	36.3	56.5

เมื่อแยกลักษณะอาชีพของบุคลากรเป็นกลุ่มสาขา ที่ให้บริการทางการแพทย์กับกลุ่มสายสนับสนุน กลุ่มสาขา ที่ให้บริการทางการแพทย์มีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร้อยละ 37.3 อาชีพในกลุ่มนี้ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพมีการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่ร้อยละ 37.1 ผู้ช่วยพยาบาลมีการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่ร้อยละ 37.5 กลุ่มสายสนับสนุนมีการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่ร้อยละ 22.6 อาชีพในกลุ่มนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ บริหารงานทั่วไปมีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร้อยละ 31.3 ผู้ปฏิบัติงานบริหารมีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร้อยละ 21.1 พนักงานวิชาชีพมีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร้อยละ 16.7 พนักงานทำความสะอาดมีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร้อยละ 16.7 ข้อมูลแสดงดังตารางที่ 3 โดยเมื่อคิดอัตราส่วนความเสี่ยง สัมพันธ์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างน้อยหกเดือน ในกลุ่มสาขาที่ให้บริการทางการแพทย์เทียบกับกลุ่มสาย สนับสนุนพบว่าเท่ากับ 2.0 โดยมีช่วงร้อยละ 95 ของความ เชื่อมั่น (95% confidence interval) เท่ากับ 0.8 ถึง 4.7 และมีค่า $p=0.09$

■ อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลพื้นฐานของ บุคลากรของโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกับสตรีทั่วไปมีอายุ เฉลี่ยใกล้เคียงกันและส่วนใหญ่เป็นครรภ์แรก แต่การศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าของกลุ่มบุคลากรของโรงพยาบาล จะสูงกว่ากลุ่มสตรีทั่วไป เนื่องจากในกลุ่มนี้มีอาชีพพยาบาล วิชาชีพและเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปที่ใช้วุฒิการศึกษา ปริญญาตรีในการเข้าทำงาน นอกจากนี้ ในอาชีพผู้ปฏิบัติงาน บริหารยังมีผู้ที่จบปริญญาตรีแล้วใช้วุฒิการศึกษาที่ต่ำกว่า สมัครเข้าทำงานในตำแหน่งนี้ ดังนั้น จึงทำให้กลุ่มบุคลากร ของโรงพยาบาลมีการศึกษาที่สูงกว่าสตรีทั่วไป การที่มี การศึกษาสูงกว่าทำให้มีแนวโน้มว่าจะเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้ นานกว่า²⁰

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวย าวอย่างน้อยหกเดือนในกลุ่มบุคลากรของโรงพยาบาล

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างน้อยหกเดือนในบุคลากรของโรงพยาบาลใน แต่ละอาชีพ

อาชีพบุคลากรของโรงพยาบาล	จำนวนรวม	การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวย าวอย่างน้อยหกเดือน	
		จำนวน (ราย)	ร้อยละ
กลุ่มสาขาที่ให้บริการทางการแพทย์	59	22	37.3
- พยาบาลวิชาชีพ	35	13	37.1
- ผู้ช่วยพยาบาล	24	9	37.5
กลุ่มสายสนับสนุน	53	12	22.6
- เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	16	5	31.3
- ผู้ปฏิบัติงานบริหาร	19	4	21.1
- พนักงานวิชาชีพ	12	2	16.7
- พนักงานทำความสะอาด	6	1	16.7

พบว่าสูง 5.6 เท่าของสตรีทั่วไป โดยช่วงร้อยละ 95 ของความเชื่อมั่น (95% confidence interval) เท่ากับ 3.5 ถึง 8.8 ค่า $p < 0.01$ แสดงว่าการอยู่ในสภาพแวดล้อมของโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และเข้าโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว ซึ่งบุคลากรต้องเป็นผู้นำจัดกิจกรรมและเป็นแบบอย่างในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ สิ่งนี้เป็นปัจจัยส่งเสริมให้อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยังน้อยหกเดือนในบุคลากรของโรงพยาบาลสูงกว่าสตรีทั่วไป เมื่อวิเคราะห์แยกกลุ่มบุคลากรเป็นกลุ่มสาขาที่ให้บริการทางการแพทย์กับสายสนับสนุนพบว่าการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างน้อยหกเดือนแตกต่างกัน 2 เท่า ค่าร้อยละ 95 ของความเชื่อมั่น (95% confidence interval) เท่ากับ 0.8 ถึง 4.7 และมีค่า $p = 0.09$ ซึ่งไม่พบว่ามีผลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่ข้อมูลแสดงว่าบุคลากรกลุ่มสาขาที่ให้บริการทางการแพทย์มีแนวโน้มที่จะการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยังสูงกว่ากลุ่มสายสนับสนุน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอาชีพมีน้อย ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ขึ้นเพื่อการสรุปผลที่ชัดเจนขึ้น

ในกลุ่มบุคลากรของโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีสามารถลาพักหลังคลอดบุตรได้สามเดือนโดยได้รับเงินเดือนตามปกติ หลังลาพักหลังคลอดครบ เมื่อมาทำงานที่โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีจะมีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ บุคลากรสามารถมาเก็บนมแม่ให้ลูกได้ที่มมนมแม่ในคลินิก

นมแม่ซึ่งจะมีถุงเก็บน้ำนมบริการและตู้เย็นให้เก็บนมแม่หลังเลิกทำงานมารดาที่เป็นบุคลากรสามารถนำนมแม่ที่เก็บไว้กลับบ้านเพื่อสำรองไว้ให้ขณะมารดาทำงาน นโยบายเหล่านี้มีผลบวกต่ออัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของบุคลากร²¹ ในการนำข้อมูลการศึกษาการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของบุคลากรของโรงพยาบาลไปใช้จะต้องคำนึงถึงสภาพบรรยากาศและนโยบายในแต่ละโรงพยาบาล ซึ่งถ้ามีความแตกต่างกันอาจทำให้ผลการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของบุคลากรแตกต่างกันได้

ในกลุ่มสตรีทั่วไป ปัจจัยที่มีผลทำให้มารดาหยุดเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ก่อนหกเดือนที่สำคัญ ได้แก่ การกลับไปทำงานของมารดา¹ การสอนให้มารดาสามารถบีบน้ำนมด้วยมือและรู้วิธีเก็บรักษานมแม่ ร่วมกับนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในบริษัทหรือสถานประกอบการที่เปิดโอกาสให้มารดามีเวลาบีบเก็บน้ำนม สิ่งนี้จะช่วยส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างน้อยหกเดือนในสตรีทั่วไปได้

■ สรุปผล

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยังน้อยหกเดือนของบุคลากรในโรงพยาบาลพบร้อยละ 30.4 และพบสูง 5.6 เท่าเมื่อเปรียบเทียบกับสตรีทั่วไป

■ กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีและคณะแพทยศาสตร์มศว ที่สนับสนุนการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

1. Puapornpong P, Manolerdthewan W, Raungrongmorakot K, et al. Factor effecting on breastfeeding success in infants up to 6 month of age in Nakhon Nayok province Journal of Medicine and Health sciences 2009;16:116-23.
2. Scott JA, Landers MC, Hughes RM, et al. Factors associated with breastfeeding at discharge and duration of breastfeeding. J Paediatr Child Health 2001;37:254-61.
3. Noel-Weiss J, Rupp A, Cragg B, et al. Randomized controlled trial to determine effects of prenatal breastfeeding workshop on maternal breastfeeding self-efficacy and breastfeeding duration. J Obstet Gynecol Neonatal Nurs 2006;35:616-24.

4. Bales K, Washburn J, Bales J. Breastfeeding rates and factors related to cessation in a military population. *Breastfeed Med* 2012;7:436-41.
5. Skafida V. Juggling work and motherhood: the impact of employment and maternity leave on breastfeeding duration: a survival analysis on Growing Up in Scotland data. *Matern Child Health J* 2012;16:519-27.
6. Eglash A, Montgomery A, Wood J. Breastfeeding. *Disease-a-Month* 2008;54:343-411.
7. Olang B, Heidarzadeh A, Strandvik B, et al. Reasons given by mothers for discontinuing breastfeeding in Iran. *Int Breastfeed J* 2012;7:7.
8. Hector D, King L. Interventions to encourage and support breastfeeding. *N S W Public Health Bull* 2005;16:56-61.
9. Blyth RJ, Creedy DK, Dennis CL, et al. Breastfeeding duration in an Australian population: the influence of modifiable antenatal factors. *J Hum Lact* 2004;20:30-8.
10. Scott JA, Shaker I, Reid M. Parental attitudes toward breastfeeding: their association with feeding outcome at hospital discharge. *Birth* 2004;31:125-31.
11. Wolfberg AJ, Michels KB, Shields W, et al. Dads as breastfeeding advocates: results from a randomized controlled trial of an educational intervention. *Am J Obstet Gynecol* 2004;191:708-12.
12. Sharps PW, El-Mohandes AA, Nabil El-Khorazaty M, et al. Health beliefs and parenting attitudes influence breastfeeding patterns among low-income African-American women. *J Perinatol* 2003;23:414-9.
13. Chaves RG, Lamounier JA, Cesar CC. Factors associated with duration of breastfeeding. *J Pediatr (Rio J)* 2007;83:241-6.
14. Moore ER, Anderson GC, Bergman N, et al. Early skin-to-skin contact for mothers and their healthy newborn infants. *Cochrane Database Syst Rev* 2012;5:CD003519.
15. Hawke BA, Dennison BA, Hisgen S. Improving Hospital Breastfeeding Policies in New York State: Development of the Model Hospital Breastfeeding Policy. *Breastfeed Med* 2012.
16. Lobbok MH. Global baby-friendly hospital initiative monitoring data: update and discussion. *Breastfeed Med* 2012;7:210-22.
17. Feldens CA, Ardenghi TM, Cruz LN, et al. Advising mothers about breastfeeding and weaning reduced pacifier use in the first year of life: a randomized trial. *Community Dent Oral Epidemiol* 2012.
18. Kramer MS, Kakuma R. Optimal duration of exclusive breastfeeding. *Cochrane Database Syst Rev* 2012;8:CD003517.
19. Meedya S, Fahy K, Kable A. Factors that positively influence breastfeeding duration to 6 months: a literature review. *Women Birth* 2010;23:135-45.
20. Hall WA, Hauck Y. Getting it right: Australian primiparas' views about breastfeeding: A quasi-experimental study. *Int J Nurs Stud* 2007;44:786-95.
21. Cameron B, Javanparast S, Lobbok M, et al. Breastfeeding support in child care: an international comparison of findings from Australia and the United States. *Breastfeed Med* 2012;7:163-6.

การเปรียบเทียบการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวย อย่างน้อยหกเดือนของบุคลากรในโรงพยาบาล กับสตรีทั่วไป

ภาวีน พัวพรพงษ์¹ เกษม เรืองรองมรกต¹ สุทธา หามนตรี¹ สุขวดี เกษสุวรรณ² ศิณัฐชานันท์ วงษ์อินทร์²

¹ ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² งานการพยาบาลหอผู้ป่วยสูติศาสตร์นรีเวชวิทยา ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ต้องการเปรียบเทียบการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยอย่างน้อยหกเดือนของบุคลากรในโรงพยาบาล ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีและสตรีทั่วไป โดยเก็บข้อมูลจากสตรีหลังคลอดที่โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 จนถึง พ.ศ. 2553 ที่คลอดบุตรทางช่องคลอดโดยไม่มีภาวะแทรกซ้อนของมารดาและทารก จำนวนทั้งสิ้น 1,456 ราย พบเป็นบุคลากรของโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 112 ราย เป็นสตรีทั่วไป 1,332 ราย และเป็นบุคลากรของโรงพยาบาลอื่นและสถานีนอนามัย 12 ราย ติดตามโทรศัพท์สอบถามลักษณะ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ขณะหกเดือนหลังคลอดพบว่า บุคลากรของโรงพยาบาลมีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยร้อยละ 30.4 สตรีทั่วไปมีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยร้อยละ 7.2 เมื่อวิเคราะห์อัตราส่วนความเสี่ยงสัมพัทธ์ของการเลี้ยงลูกด้วย นมแม่อย่างน้อยหกเดือนในกลุ่มบุคลากรของโรงพยาบาลเทียบกับสตรีทั่วไปพบว่าเท่ากับ 5.6 โดยมีช่วงร้อยละ 95 ของ ความเชื่อมั่น (95% confidence interval) เท่ากับ 3.5 ถึง 8.8 และมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการที่บุคลากรในโรงพยาบาลมี การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยอย่างน้อยหกเดือนสูงน่าจะเป็นผลจากบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และนโยบายที่ส่งเสริม การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของโรงพยาบาล

คำสำคัญ: การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยอย่างน้อยหกเดือน บุคลากรในโรงพยาบาล สตรีทั่วไป

ผู้พิมพ์หลัก

ภาวีน พัวพรพงษ์

ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

62 หมู่ 7 ตำบลอครักษ์ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก 26120

อีเมล: pawinppp@yahoo.com